

דף מז.

עין משפט א.ב. או"ח סימן תרפה סעיף א

א. א. בליל שמיני פ אומר בתפלה "ותתן לנו את יום שמיני חג ז עזרת הזה".

הגה: ואנו אומרים "יום שמיני עזרת" דלא מצינו בשום מקום שיקרא חג.

א. ב. בחוצה לארץ אוכלים ק בסוכה בלילה וביום משום שהוא ספק ר שביעי, אבל אין מברכין ש על ישיבת סוכה ומקדשין ואומרים זמן ת.

עין משפט ג. או"ח סימן תצ סעיף ז

ז. בליל יו"ט האחרון בחו"ל מקדשין על היין ואין אומרים זמן א.

הגה: ואומרים בתפילה ובקידוש זמן חרותנו כמו ביו"ט הראשון.

פ. ואסור לקבוע סעודה מן המנחה ולמעלה, כמ"ש בסי' תקכ"ט סעיף א' ברמ"א.

צ. וברש"ל כתב לומר יום שמיני עזרת חג, וכן הסכים הט"ז בס"ק א'.

י. ואם אמר את יום חג הסוכות הזה ועקר רגליו, אם ידע בלבו שהיום שמיני עזרת רק טעה בלשונו יצא בדיעבד, וכן לבני חו"ל שיושבים ביום הראשון בסוכה יצא בדיעבד אבל בלי זה חוזר. כה"ח אות ג'.

ק. אבל אין ישנים משום דמחזי כמוסיף כ"כ הראב"ה והביאו הב"י, וכתב עליו דאין נראה מדעת הפוסקים כן שלא חילקו בזה, וכ"כ הרשב"א והריטב"א דאין בל תוסף בזה, וכך דעת הגר"א. וכה"ח אות ה'.

י. בני ארץ ישראל הנמצאים בחו"ל יאכלו עם אנשי חו"ל בסוכה ביום שמיני רק שיאמרו בינם לבין עצמם דאינו משום מצות סוכה כלל, ויעשו היכר לישון בבית בטענה וגם יאכלו בצנעא מחוץ לסוכה. מברכי יוסף אות ד'.

ר. ומה שלא תיקנו ג"כ ליטול לולב מספק משום דזה מדרבנן וסוכה מן התורה, ועוד שבלולב יש גם טילטול לא כן בסוכה. כ"כ הר"ן על דברי הרי"ף בסוף סוכה.

ש. ולכן אין לאכול אלא עד שיהיה לילה ודאי, דאל"כ חייב בסוכה, שעדיין יום שביעי הוא.

ת. ליל שמיני עזרת אסור בזיוג מדברי האר"י ז"ל, ולבני חו"ל גם בליל תשיעי. כה"ח אות י"א.

ואומרים זמן דהוא רגל בפני עצמו מגמ' סוכה מ"ז ע"ב.

י. ושנים מקרא ואחד תרגום של פ' וזאת הברכה יקרא אותה ביום הוש"ר בסוכה. כה"ח אות י"ג מהאר"י ז"ל.

א. דאינו רגל בפני עצמו, משא"כ בשמיני עזרת שהוא רגל בפני עצמו וע"כ אומרים בו שהחיינו.

עין משפט ד.

או"ח סימן תעה פעיף ז

י. אין חיוב אכילת מצה אלא בלילה הראשונה בלבד^ב, וגם בלילה הראשונה יוצא בכזית מצה^ג.

דף מז:

עין משפט א.

או"ח סימן תריט פעיף א

א. נוהגים שבליל יוה"כ אומר השליח צבור בישיבה של מעלה^ד

ב. דכתיב "בערב תאכלו מצות", אבל מכאן ואילך יכול לאכול כל דבר ולא מצה, ובלבד שלא יאכל חמץ שאסרו כל שבעה דכתיב "שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם" ואף שכתוב ג"כ "שבעת ימים תאכל מצות" למדו רבותינו מ"ג מידות שהתורה נדרשת בה שאין פסוק זה לחובה אלא רשות, והוא מגמ' פסחים דף ק"כ ע"א, אבל אם אוכל כל שבעה יש לו מצוה. כה"ח אות ע'.

והגם שמצות סוכה כל שבעה רשות ובכל זאת מברכים כל שבעה לישיב בסוכה, ובפסח כל שבעה לא מברכים על אכילת מצה, כיון שבאכילת מצה אינו אלא משום שאינו יכול לאכול חמץ כמו שאוכל בהמה טהורה משום שאינו יכול לאכול בהמה טמאה וכיון שהאכילה אינה אלא לצורך גופו לא תיקנו ברכה, אבל בסוכה כיון שהישיבה אינה צורך גופו אלא קיום המצוה אע"פ שזה רשות תיקנו לברך עליה.

והרז"ה כתב כיון שבאכילת מצה אדם יכול לעמוד כל השבעה מבלי לאכול מצה רק פירות ויחיה, אבל בסוכה אדם לא יכול להחזיק עצמו מחוץ לסוכה כל שבעה בלא שינה ג' ימים, והוא חייב לישון בסוכה ע"כ תיקנו ברכה. כה"ח אות ע"א.

חייב אדם לאכול בכל סעודות יו"ט מצה כדי לצאת י"ח אכילת סעודת יו"ט. כה"ח אות ע"ב. ויכול לצאת במצה עשירה, ועיין בכה"ח אות ע"ג.

ומי שלא אכל מצה בלילה הראשון משום איזה אונס, כשאוכל אותה בשאר ימי הפסח אינו מברך על אכילת מצה, כיון שאז זה רשות. כה"ח אות ע"ה.

ג. גם בלילה הראשון שחייב לאכול ד' זיתים מדרבנן יצא בכזית אחד מן התורה. כה"ח אות פ"ז.

ואם מסופק אם אכל כזית או לא ספיקא דאורייתא לחומרא, וצריך לחזור ולאכול, אבל יאכל בלא ברכה. שם פ"ח.

וואם יש לו רק חצי זית יאכלנו בלא ברכה כי י"א דמצוה מ"מ איכא בחצי שיעור. שם באות פ"ט. ואם ידו משגת לקנות או חצי כזית מצה או כזית מרור.

עדיף שאדם יצא מספק מן התורה מלקיים ודאי דרבנן. אות צ'.

ד. ובדרשות מהרי"ל כתוב שהגדול מכולם יאמר בישיבה של מעלה, כ"כ הב"ח. ובמנהגים כתוב שצריך שיצרף עוד שנים עמו. כה"ח אות ה'.

מי שלא רצה לעמוד לדין תורה והלך בערכאות אין ראוי לעבור לפני התיבה אפי' באקראי אם לא ששב בתשובה. כה"ח אות ז'.

ובישיבה של מטה ה' וכו' ונוהגים שאומרים כל נדרי ואח"כ מברך שהחיינו י.

הגה: אח"כ מתפללים ערבית. ונוהגים לומר כל נדרי בעוד היום י, ואומרים אותו ג"פ ה, וכל פעם מגביה קולו יותר מבראשונה. ולא ישנה אדם ממנהגים ט.

ה. ולהתיר להתפלל עם העבריינים והם כל איש שעבר על גזירת הקהל מתירים להם כדי להתפלל עמהם, כ"כ הב"י בשם המרדכי. אמר ר"ש חסידא בכריתות דף ו' ע"ב כל ת"צ שאין בה ממושעי ישראל אינה תענית שהרי החלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סמני הקטורת, וא"כ ההתרה כאן כדי שגם פושעי ישראל שעברו על גזירת הקהל אפשר לצרפם בכחינת החלבנה.

ו יש אומרים ג"פ כל נדרי כמו ההתרה, ויש שאומרים פעם אחת וכל מקום ומנהגו. כה"ח אות י"ג. ויש נוהגים להוציא ג' ס"ת ויש נוהגים ס"ת אחד ויש נוהגים ז' ס"ת, ואם לא הוציאו כלל אינו מעכב כי זה רק מנהג. כה"ח אות ט"ז. מ"מ ס"ת פסול לא יוציאו אותו.

ו ובשער הכוונות דף ק' ע"א כתב המנהג שנהגו להוציא ס"ת או ג' ס"ת בליל יוה"כ ואומרים עליו התרת נדרים הנזכר בספר הזוהר וכו'. ופעם ציוה האר"י לאחד מתלמידיו שיקנה מצוות הוצאת ס"ת בלילה הזו בכל מה שיוכל והודיע לו הכוונה שיכוון בעת הוצאתו. ובספר פרי עץ חיים שער כ"ז פ"ב כתב שציוהו האר"י ז"ל שיקח ס"ת ראשון הנקרא ספר כל נדרי בכל ממון שיפסקו עליו וע"ש הכוונה שצריך לכוון, וכתב שיקח הס"ת ויחבקהו בב' זרועותיו וינשקהו ויכוין לתקן מה שפגם בעון הקרי ולהעלות אותה טיפה מהקליפה לקדושה בזכות הס"ת, וכן מה שפגם בנדרים ושבועות.

ו וע"כ בעת שמחבק הס"ת, ומנשקו יאמר נוסח זה, יה"ר מלפניך ה' או"א שתמחול לי על כל מה שחטאתי לפניך בעון שז"ל, ובעון נדרים ושבועות מנעורי ועד היום, ויתוקנו כל השמות שפגמתי בהם, ויעלו כל נצוצי הקדושה שנפלו אל הקלי' אל שרשם העליון "חיל בלע ויקיאנו מבטנו יורישנו אל" בזכות ס"ת הזה ובזכות קדושת היום, וברוב רחמין וברוב חסדיך, יהיו לרצון אמרי פי וכו'... ויהי נועם וכו'... כה"ח אות ט"ו.

ו ואין זה כולל ב"כל נדרי" הנדרים שחבירו משביעו או ב"ד, דבזה אין מועיל ביטול ולא תנאי שהרי הוא נודר ונשבע ע"ד ביה"ד. כה"ח אות י"ט.

ו. וכל אחד יברך לעצמו בלחש, ויש הסומכין על ברכת הש"ץ שמכוון להוציאן ידי חובה.

ובבן איש חי כתב שהמנהג שזה שאוחז הס"ת ואומר כל נדרי הוא מברך שהחיינו וכל מקום ומנהגו, בן איש חי פ' וילך אות י"א.

ז. מטעם דאין מתירין נדרים בשבת ולא ביו"ט, כ"כ הב"ח אך הריב"ש בתשובה סי' שצ"ד צידד ללמד זכות על האומרים אותו בלילה דקיי"ל נדרים שהם לצורך היום מתירין אפי' בשבת ויו"ט.

ח. כדי לפרסם הדבר. כ"כ הסמ"ג. ואפי' שאדם עשה התרת נדרים בערב ר"ה וערב יוה"כ לא יסמוך ע"ז שלא לומר כל נדרי בליל יום הכיפור. כה"ח אות כ"ח.

ט. יש אומרים באהבה מקרא קודש ויש שאין אומרים אותו. כה"ח אות ל"א. ואם חל בשבת יש שאין אומרים "או"א אבותינו רצה נא במנוחתנו" שהוא יום תענית, כ"כ הלבוש, ויש שאומרים אותו וכן ראוי לנהוג לאומרו. כה"ח אות ל"ב.